

Statenvoorstel nr. PS26-000805

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij	Gedeputeerde(n)
22.09.2026	2026-031021	R. Kappert R.Kappert@overijssel.nl +31384997027	T.A. de Bree

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Vaststelling begroting 2027

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit
- II. Toelichting financiële mutaties bij de begroting
- III. Uitwerking traject structurele begroting
- IV. Instellingsbesluit bestemmingsreserve Agrarisch Natuurbeheer

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Provinciale Staten stelt de begroting 2027 vast, het laatste jaar van de bestuursperiode 2023-2027. De begroting bevat uitvoeringsmaatregelen voor 2027 die zijn afgeleid van de bovenliggende doelstellingen uit het coalitieakkoord. Voor de uitvoering van deze maatregelen worden in de begroting budgetten toegewezen. De begroting is onderverdeeld in kerntaken (programma's) en kunt u vinden op onze publicatieportal www.destaatvan.overijssel.nl. In totaal verwachten wij afgerond € 761 miljoen uit te geven in 2027. (€ 697 miljoen aan exploitatiekosten en € 64 miljoen aan investeringsuitgaven).

Inleiding en probleemstelling

Aanleiding

Provinciale Staten dienen op grond van de Provinciewet de begroting voor het volgende jaar vast te stellen en voor 15 november te verzenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de begroting beschrijven we de voorgenomen activiteiten voor 2027 en wat dit mag kosten.

Opbouw begroting

De begroting is opgebouwd uit diverse onderdelen die voor een belangrijk deel zijn voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Een inleidende samenvatting waarin de opgaven op hoofdlijnen worden benoemd, gaat vooraf aan de kerntaken. In de 'kerntaken' zijn onze doelstellingen opgenomen en uitgewerkt naar prestaties en uitvoeringsmaatregelen. Buiten deze kerntaken bevat de begroting een aantal verdieppingspagina's over specifieke onderwerpen. Deze zijn opgenomen onder de sectie 'paragrafen'. Tot slot bevat de sectie 'financiën' diverse financiële overzichten die u meer in detail inzicht geven in de verdeling van de budgetten en de financiële positie van de provincie. Bijvoorbeeld onze meerjarige prognose van onze kosten en opbrengsten (budgettair perspectief), alsook informatie over (het verloop van) onze reserves, voorzieningen en doeluitkeringen.

Door u gewenste aanpassingen in de layout

Op uw verzoek is vorig jaar een aantal verbeteringen doorgevoerd. Zo wordt iedere kerntaak (programma) afgesloten met een financiële tabel die het verwachte meerjarige verloop weergeeft. Deze tabel geeft tevens inzicht in structureel en incidenteel gefinancierde budgetten. In de toelichting op de tabel worden schommelingen tussen de jaren geduid, zodat u weet waardoor die worden veroorzaakt.

Nieuw voor deze begroting is dat wij een onderaan de kerntaak een tabel hebben toegevoegd die weergeeft uit welke dekkingsbronnen de uitgaven van de kerntaak worden gedekt. Dit geeft u inzicht in de samenhang tussen de verschillende financiële begrotingsonderdelen.

Overwegingen, dilemma's en risico's

1. Provinciale Staten stelt de begroting vast

In de begroting 2027 zijn alle begrotingswijzigingsbesluiten verwerkt die sinds de begroting 2026 aan u zijn voorgelegd. Dit betreft onder meer alle wijzigingen in de verschenen planning & control documenten, waaronder de voortgangsrapportages (Monitors) 2026, de perspectiefnota 2027, de geactualiseerde belastingverordening en alle overige tussentijds vastgestelde statenbesluiten. Daarnaast zijn enkele aanpassingen in de meerjarenbegroting meegenomen die nog niet eerder aan u konden worden voorgelegd. We onderscheiden drie verschillende soorten mutaties:

- a. Administratief technische mutaties zonder gevolgen voor het budgettaire perspectief
- b. Niet beïnvloedbare ontwikkelingen op het budgettaire perspectief
- c. Beïnvloedbare mutaties op het budgettaire perspectief.

Administratief technische mutaties

Dit betreft voor een belangrijk deel mutaties van administratief technische aard die niet ten laste gaan van het budgettaire perspectief. Dit betreft onder meer de ontvangst en inzet van rijksmiddelen (spuks en decentralisatie-uitkeringen), bijdragen van overige derden of onttrekkingen aan reserves. Deze mutaties hebben wij nader toegelicht in de bijlage II "financiële mutaties begroting 2027".

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen budgettair perspectief

Dit betreft hoofdzakelijk autonome ontwikkelingen die zich tussentijds hebben voorgedaan en waarover geen keuzevrijheid bestaat. De mutaties in deze begroting hebben per saldo een positief effect op het perspectief. Met name de accresontwikkeling op het provinciefonds heeft het perspectief tussentijds verbeterd. Voor een nadere toelichting op deze mutaties verwijzen wij naar de sectie 'budgettair perspectief' op de begrotingswebsite.

Beïnvloedbare ontwikkelingen budgettair perspectief

De beïnvloedbare ontwikkelingen op het budgettair perspectief hebben betrekking op een tweetal voorstellen in het verlengde van de uitwerking van het 'traject structurele begroting'. Deze leggen we hierbij ter besluitvorming aan u voor. De financiële effecten van deze voorstellen zijn reeds in de begroting verwerkt:

- Landbouwbeleid (prestatie 3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof en ammoniak)
De huidige inzet op het landbouwbeleid is tot en met 2026 € 670.000 per jaar. Het voorstel is om de helft van dit budget structureel te maken met het oog op de langjarige opgave. De huidige extra inzet blijft echter nog wel nodig tot en met 2028. Wij stellen u daarom voor om voor zowel 2027 als 2028 incidenteel € 335.000 beschikbaar te stellen.
- Evenementenbeleid (prestatie 5.5.2 Festivals en evenementen)
In de Perspectiefnota 2027 was aangegeven dat wij overwegen het evenementenbeleid met een jaar te verlengen (tot en met 2028), mede met het oog op de viering van 500 jaar Overijssel. Met het beschikbaar stellen van structurele dekking kan € 900.000 van het beschikbare KvO budget in 2027 vrijvallen. We stellen voor om daarvan € 350.000 beschikbaar te houden, zodat het volledige evenementenbeleid in 2028 kan worden gecontinueerd.

Door de begroting vast te stellen worden voornoemde mutaties, toegelicht in bijlage II bij dit statenvoorstel, bekrachtigd.

2. Omvang van de begroting

Onze begroting bevat exploitatiebudgetten en investeringskredieten. In feite zijn alle budgetten exploitatiebudgetten, met uitzondering van die budgetten waarvan wij de bestedingen op grond van het BBV moeten activeren en afschrijven. Deze laatste categorie betreft de investeringskredieten. Investeringskredieten komen pas als last in de exploitatiebegroting tot uitdrukking in het jaar nadat de investering is voltooid en de afschrijvingstermijn gaat starten.

Exploitatiebudgetten

De lasten voor 2027 begroten wij op € 697 miljoen (excl. stortingen in reserves). Onze inkomsten bedragen naar verwachting € 666 miljoen (excl. onttrekkingen aan reserves). De uitgaven vinden plaats over de zeven verschillende kerntaken, waarvan de kerntaken Mobiliteit (€ 271 miljoen) en Vitaal Platteland (€180 miljoen) het grootst in omvang zijn.

Onze inkomsten komen voor een belangrijk deel uit de algemene provinciefondsuitkering (€ 311 miljoen), de opcenten motorrijtuigenbelasting (€ 145 miljoen) en specifieke rijksuitkeringen (spuks) € 97 miljoen.

Voor het verschil tussen onze inkomsten en uitgaven (€ 31 miljoen), spreken we onze (bestemmings)reserves aan. Dat de uitgaven de inkomsten overschrijden heeft ermee te maken dat er incidentele investeringen worden gedaan (bijvoorbeeld de investeringsimpuls uit het coalitieakkoord) waar geen inkomsten tegenover staan. Voor deze uitgaven is gespaard door reserves te vormen. Op het moment dat deze projecten tot uitvoering komen, spreken we de hiervoor gevormde reserves aan.

Investeringskredieten

De investeringskredieten hebben betrekking op de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in activa. Dit betreft hoofdzakelijk investeringen in provinciale infrastructuur. Deze activa worden op basis van hun levensduur afgeschreven. Aan deze meerjarige investeringsprojecten heeft u kredieten toegekend die gedurende de looptijd van de projecten worden uitgegeven. Bij deze begroting hebben wij dit verwachte verloop (kasritmes) geactualiseerd. Wij verwachten in 2027 € 64 miljoen uit te geven, hoofdzakelijk aan infrastructuur. Een specificatie van deze kredieten vindt u in de paragraaf 'investeringen'.

3. Uitwerking traject structurele begroting

De afgelopen periode hebben we op meerdere momenten stilgestaan bij het traject 'structurele begroting'. Er zijn analyses gedeeld waaruit bleek op welke beleidsterreinen er sprake is van structurele taken zonder structurele middelen. Bij de perspectiefnota 2027 heeft u de analyses en overzichten per kerntaak vastgesteld. Om deze taken structureel te kunnen bestendigen heeft u structureel € 15 miljoen gereserveerd. Conform de besluitvorming bij de perspectiefnota zijn we bij deze begroting tot een invulling gekomen van deze gereserveerde middelen op basis van de vastgestelde feitenbasis.

De volledige uitwerking is opgenomen in bijlage III van dit voorstel. In deze bijlage schetsen we hoe we tot de invulling zijn gekomen en hebben we per prestatie een korte toelichting opgenomen. Daarnaast bevat de bijlage een totaaloverzicht dat de nieuwe situatie vergelijkt met de situatie zoals geschetst bij de perspectiefnota. Op alle onderdelen waar er sprake was van structurele taken met incidenteel geld, komen structurele middelen beschikbaar. Voor de volledigheid en ter referentie hebben we de reeds vastgestelde analyses per kerntaak opnieuw als bijlage toegevoegd.

De nieuwe structurele budgetten zijn verwerkt in de voorliggende (meerjaren)begroting. De volledige € 15 miljoen is daarbij benut. Bij de perspectiefnota was al geanticipeerd op een vrijval van incidentele budgetten in 2027. Doordat ook een deel van de incidentele middelen uit 2028 vrijvalt is de totale vrijval hoger. Daartegenover doen we – in het verlengde van de besluitvorming over de structurele begroting – het voorstel om op twee onderdelen incidentele budgetten in 2027 en 2028 beschikbaar te stellen. Het gaat om middelen voor het landbouwbeleid en het evenementenbeleid, die hierboven onder punt 1 zijn benoemd. Na verwerking van deze voorstellen valt per saldo € 2,4 miljoen incidenteel vrij ten gunste van het budgettaire perspectief.

Deze uitwerking is de laatste stap in het traject 'structurele begroting'. Daarmee hebben we een stevig structureel fundament gelegd waarmee we de uitvoering van onze systeemrol op alle beleidsterreinen voor de komende jaren kunnen vormgeven. Dit vraagt natuurlijk wel om onderhoud, omdat onze taken en rollen zich blijven ontwikkelen. Daarnaast hebben we als provincie een belangrijke stimulerende rol te vervullen om de opgaven de komende jaren te realiseren. Ook dat hebben we met dit traject inzichtelijk gemaakt. In veel gevallen vervullen we die stimulerende rol met incidentele middelen. Omdat deze middelen tijdelijk en dus eindig zijn, is dat een blijvend aandachtspunt.

4. Ontwikkeling financieel perspectief

Sinds de perspectiefnota 2027 heeft een beperkt aantal wijzigingen op het budgettaire perspectief plaatsgevonden. Rekening houdend met de financiële mutaties bij deze begroting, is het perspectief voor 2027 per saldo met € 6,5 miljoen verbeterd. Hoofdzakelijk doordat een deel van de reservering voor het traject structurele begroting kon vrijvallen (per saldo € 2,4 miljoen over 2027-2028,

regel beïnvloedbare mutaties). Een andere belangrijke factor van het verbeterd perspectief is de positieve ontwikkeling van het accres op het provinciefonds (onderdeel van de € 3,8 miljoen, regel niet-beïnvloedbare mutaties). De verbetering van € 6,5 miljoen voor 2027 is toegevoegd aan de algemene reserve, waardoor de vrije ruimte binnen de reserve momenteel € 20,9 miljoen bedraagt.

(x € 1.000)						
Budgettair perspectief	Alg. Reserve		2027	2028	2029	2030
Saldi conform Perspectiefnota 2027	12.819		-	18.058	23.893	18.716
Actualisering begroting	1.565		6.545	3.206	3.337	3.225
Beïnvloedbare mutaties	-		2.725	-335	-	-
Niet-beïnvloedbare mutaties	1.565		3.820	3.541	3.337	3.225
Beschikbare budgettaire ruimte	14.384		6.545	21.264	27.230	21.941
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	6.545		-6.545	-	-	-
Nieuw budgettair perspectief (beschikbare ruimte)	20.929		0	21.264	27.230	21.941
Waarvan:						
Nieuw structureel saldo			21.448	13.310	13.215	8.048
Nieuw incidenteel saldo	20.929		-21.448	7.954	14.014	13.893

(Voor een nadere uiteenzetting van het budgettair perspectief verwijzen wij naar de sectie Financiën op de begrotingswebsite)

We constateren dat er voor de komende coalitieperiode ruimte is om te blijven stimuleren en investeren. Op basis van het huidige budgettair perspectief en de in deze periode gereserveerde ruimte, is er circa € 135 miljoen vrije ruimte beschikbaar voor de jaren 2027-2030. Een eventuele uitname voor een motie met aanvullende ambities, zoals de afgelopen jaren is gebeurd, gaat hier dan nog vanaf.

5. Instellen bestemmingsreserve Agrarisch Natuurbeheer

Bij deze begroting stellen wij u voor om de bestemmingsreserve Agrarisch Natuurbeheer in te stellen. De komende jaren ontvangen wij via een decentralisatie-uitkering rijksmiddelen voor Agrarisch Natuurbeheer. Deze middelen zullen wij gespreid over de tijd uitgeven. Om de tempoverschillen tussen ontvangsten en uitgaven te kunnen opvangen, stellen wij u voor om de bestemmingsreserve Agrarisch Natuurbeheer in te stellen. Op deze manier kunnen we deze rijksmiddelen voor het bestedingsdoel bijeen houden. Conform onze financiële verordening, leggen wij een instellingsbesluit aan u voor met uitgangspunten en spelregels dat wij dan als normenkader zullen hanteren (bijlage IV). Door in te stemmen met het instellingsbesluit stelt u het normenkader voor deze reserve vast.

Conclusie

De begroting 2027 is de laatste begroting die uitwerking geeft aan ons coalitieakkoord 'Schouder aan schouder' en draagt verder bij aan het realiseren van onze doelstellingen. Wij stellen u daarom voor om de begroting 2027 vast te stellen.

Voorstel

Gelet op het voorgaande, stellen wij u voor het besluit te nemen, als verwoord in bijlage I.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

<<handtekening>>

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg